

© Lotte Rijkers in opdracht van The Good Family
 Het gezin van Sander en Lonneke in hun moestuin
 (fb.com/demobielemoestuin)

DE JONGE STEDELING

ZOEKT RUIMTE

Maartje Rooker

Tektschrijver en
 marktonderzoeker

maartjerooker.nl

Je soy latte macchiato is op. Je twijfelt of je een nieuwe bestelt. Kost je weer € 3,75. Maar urenlang werken in die hippe koffietent zonder iets te bestellen, knaagt aan je geweten. Aan de andere kant, een nieuwe, deze keer betaalde opdracht, laat op zich wachten. Het freelancebestaan is een mooi avontuur waarin je je behoefte aan vrijheid en creativiteit goed kwijt kunt, vaste inkomsten zijn er niet. Vaste hoge uitgaven voor je dagelijkse beslommeringen wel. Zeker in Amsterdam. Met veel mazzel heb je eindelijk een huurwoning in de particuliere sector gevonden. Maar je betaalt wel de hoofdprijs. Je wilde best kopen, maar *no way* dat de bank jou als zzp'er een hypotheek verstrekt. Toch neem je dit alles voor lief. Als Amsterdamse starter wil je alles uit het leven halen en lijkt de hoofdstad *the place to be*. >>

AMSTERDAM WERKT ALS EEN MAGNEET

>> Amsterdam werkt als een magneet op de jonge hoogopgeleide stedeling. In vergelijking met de rest van Nederland zijn de twintigers en dertigers hier oververtegenwoordigd. Bijna 8% van hen woont in Amsterdam en dit percentage neemt alleen maar toe. Ook jonge gezinnen die eerder hun heil in satellietsteden als Purmerend en Almere zochten, blijven steeds vaker in Amsterdam hangen. Zo trekt Bar Bukowski, een van de populairste cafés van het moment, niet alleen hipster twintigers maar zit het ook vol ouders met hun jonge kroost. En dat is niet zo vreemd. Amsterdam komt tegemoet aan veel behoeften van de huidige jonge stedeling: dynamiek, creativiteit, ondernemersmentaliteit, internationale allure en een variëteit aan opleidingen, horeca, winkels, musea en festivals. Daarnaast zijn er *Berlijnesque* rafelranden met broedplaatsen en oude feestloodsen voor de nodige edgy activiteiten. De stad leeft en inspireert.

Hoewel jonge stedelingen onmisbaar zijn voor de economie en dynamiek van Amsterdam, wordt het hen lastig gemaakt op het gebied van wonen, werken en uitgaan. De woningmarkt zit op slot, door de crisis komen ze niet snel aan een baan en door regeldruk wordt innovatie en creativiteit in het uitgaansleven ingedamd. Zo was het organiseren van een *Nuit Blanche*, 'een nacht cultureel verantwoord doorhalen', een hachelijke tour door een woud aan vergunningen. Bovendien was er veel weerstand van de omgeving. Verworvenheden uit het verleden vinden steeds minder aansluiting met de behoeften van de jonge stedeling. Toch zal er om de geroemde diversiteit van Amsterdam te kunnen waarborgen, een compromis moeten worden gesloten tussen de verschillende belangen.

HOOFDPRIJS VOOR EEN WONING

Cody Hochstenbach, promovendus Stadsgeografie aan de Universiteit van Amsterdam, maakt zich zorgen over de woonmogelijkheden voor Amsterdamse jongeren. Er is te weinig aanbod en door de liberalisering wordt een betaalbare woning een speld in een hooiberg: 'In het beleid wordt er

ten onrechte vaak van uitgegaan dat hoogopgeleide jonge stedelingen de hoofdprijs van de vrije huursector kunnen betalen. Huren van boven de € 700, strenge inkomenseisen (als maandelijks vier keer je huur kunnen opbrengen) en een arbeidscontract zijn voorwaarden waaraan deze jongeren niet kunnen voldoen.' Het zijn juist goedkope particuliere huurwoningen (met een huur onder de sociale huurgrens van € 700), de particuliere kernvoorraad, die hen een mogelijkheid biedt zich in Amsterdam te (blijven) vestigen; lage huren en het ontbreken van een wachtlijst zijn een uitkomst voor hen om zich verder in Amsterdam te kunnen ontplooien. Bijbouwen wordt als dé oplossing gezien. Maar nieuwe initiatieven van woningcorporaties, zoals het vijfjarencontract van Stadgenoot, creëren ook kansen: jongeren die te weinig woonduur hebben opgebouwd wordt via een tijdelijk huurcontract een start op de krappe woningmarkt aangeboden. Dit met de gedachte dat zij na vijf jaar zelf een woning kunnen vinden door meer inkomsten of voldoende woonduur. Het is echter wel de vraag of dit niet ten koste gaat van de bestaande sociale woningvoorraad.

Wat is een vijfjarencontract?

Een vijfjarencontract is een plan van Stadgenoot. Het is een contract voor bepaalde duur, namelijk vijf jaar, bedoeld voor jongeren die nog te weinig woonduur hebben opgebouwd om een woning te vinden.

Een lage huur is voor de meeste jonge stedelingen meer dan welkom. Het vinden van een baan is mede door de economische crisis en door weinig werkervaring een *tour de force*. Uitzicht op een gegarandeerd inkomen is er dus lang niet altijd. Hoe regel je dan iets als een hypotheek? Werkloosheid onder jonge stedelingen is een landelijk probleem en is in Amsterdam, ondanks het hoge percentage hogeropgeleiden, geen uitzondering. Gelukkig kent deze stad een sterke ondernemersmentaliteit die de jonge stedeling aanspreekt. Ruim 12% van de Amsterdamse beroepsbevolking is zzp'er, er zijn diverse start-up organisaties en flexwerkplekken. De vrijheden, flexibiliteit, autonomie van het zzp-bestaan sluiten aan bij wat veel jonge stedelingen willen. Een vast contract en een 9-tot-5-baan wordt steeds minder een ambitie.

Julie Cook van Young Amsterdam Economic Board: 'Jongeren willen zelf grip houden op hun carrière. Flexwerken is hun nieuwe norm.' Zij pleit voor de stimulering van het ondernemersklimaat door een betere samenwerking tussen bedrijven, gemeentes, opleidingen en zzp'ers. 'Er moeten meer ontmoetingen plaatsvinden tussen alle partijen. Men zit nu te veel op een eilandje. >>

>> Denken in mogelijkheden in plaats van steeds maar weer drempels op te leggen. Zorg bijvoorbeeld voor projecten waarbij jongeren leren een goede ondernemer te worden.⁷ Cook vervult hierin een actieve rol door het creëren van *co-working spaces* en het faciliteren van kennisuitwisseling tussen jonge start-ups en voormalig wethouder Carolien Gehrels. Een ander mooi initiatief is de *Accelerator* van Professional Rebel: een kick-start van drie maanden voor jonge ondernemers met ontmoetingen met professionals en ondersteuning in *skills* en persoonlijke groei. Er blijft uiteraard een groep jongeren die wel streeft naar een contract en een stabiel inkomen. Zij blijven afhankelijk van de weinige vacatures die er momenteel zijn.

EXPERIMENT ZOEKT RUIMTE

De jonge stedeling wordt op uitgaansgebied steeds beter op zijn wenken bediend. Met bijna 1400 cafés en clubs en tien locaties met een 24-uursvergunning heeft Amsterdam de grootste uitgaansscene van het land. Na jaren van vertrutting in regels en voorwaarden durven ondernemers weer met nieuwe initiatieven te komen, zoals A'dam Toren, P1lek en de verschillende clubs aan de Wibastraat. Toch blijven alle voorschriften veel creativiteit in de weg staan. 'Door een veelheid en onduidelijkheid aan regels en vergunningen worden goede ideeën snel de kop ingedrukt', zegt nachtburgemeester Mirik Milan. 'Met name kleine, originele initiatieven zoals Books & Bubbles hebben grote

moeite iets te kunnen ontwikkelen of worden zelfs de nek omgedraaid door veel gedoe en weinig steun. Terwijl het experiment moet worden ondersteund om Amsterdam dynamisch en (internationaal) aantrekkelijk te houden.' Hij vindt dat de uitgaansscene meer de vrije hand moet krijgen door minder regels en meer innovatieve én fysieke ruimte. Ondernemer Nadia Duinker pakt die ruimte met haar succesvolle Roest. Hoewel ze voor elk evenement telkens dezelfde formulieren voor vergunningen moet doorworstelen, weet ze met deze culturele vrijplaats originele concepten en evenementen te organiseren die veel jonge stedelingen trekt. Met de creatieve herinrichting van het Volkskrantgebouw grijpt Duinker nieuwe kansen aan voor een experimenteler uitgaansleven. 'Het kan! Maar we moeten ook op zoek naar richtlijnen en oplossingen die bij deze tijd passen om aan te sluiten op de wensen van de jonge stedeling.' Uiteraard in goed overleg met andere Amsterdamse bevolkingsgroepen. De diversiteit van de stad gaat gepaard met verschillende publieke belangen op woon-, werk- en uitgaansgebied die zoveel mogelijk moeten worden bediend. Door bewoners zelf te raadplegen en hun wensen te verkennen én te erkennen, ontstaat er een beter evenwicht tussen oude verworvenheden en nieuwe waarden. En vindt de jonge stedeling gemakkelijker zijn weg. ••

urbanstudies.uva.nl

amecboard.com/young

professionalrebel.nl

mrkmln.nl

amsterdamroest.nl

BLAUWE ECONOMIE

INTERVIEW MET GUNTER PAULI

Maartje Rooker

Tekstschrijver en marktonderzoeker

‘Ik ben ongeduldig, er gebeurt nog te weinig.’ Gunter Pauli is een gedreven spraakwerval wanneer hij zijn onorthodoxe visie op de economie toelicht. Hij barst van de nieuwe ideeën en heeft vele innovatieve projecten geïnitieerd en geïnspireerd. Maar er is nog een lange weg te gaan tot iedereen - jawel, iedereen op aarde - overtuigd is van zijn baanbrekende Blauwe Economie. Deze economie is gebaseerd op de principes van de natuur en creëert gezonde inkomensstromen: duurzaam handelen mét winstoogmerk. De Blauwe Economie kijkt wat lokaal voorhanden is en gaat daarmee aan de slag om in de basisbehoeften van mensen en de planeet te voorzien. ‘Hiermee beschermen we de natuur én scheppen we economische waarde. *This must be God’s calling.*’

Pauli, afgestudeerd econoom, noemt zichzelf leraar, auteur, ondernemer en activist. Een combinatie die zijn dadendrang ondersteunt en stimuleert. Hij is dan ook bijzonder druk. De Belg deelt zijn inzichten via lessen aan jongeren, lezingen aan volwassenen, zijn vele publicaties en via zijn stichting ZERI (*Zero Emissions Research and Initiatives*). Hiermee biedt hij steun aan initiatieven die duurzame productiemethoden ontwikkelen. >>

>> 'De Groene Economie kent grote tekortkomingen.' Na zich jarenlang te hebben ingezet voor de vergroening van het bedrijfsleven, ziet Pauli maar weinig resultaat. Er is te veel overheids subsidie nodig om de Groene Economie duurzaam én concurrerend te maken en bedrijven moeten veel investeren tegen minder opbrengst. Zo is zonne-energie al decennia afhankelijk van subsidies en legt biologisch vaak duizenden kilometers af van producent naar consument. 'Dat is duur en vooral niet slim.' Pauli werd met de neus op de feiten gedrukt toen hij ontdekte dat de palmolie voor zijn Ecover ecologische schoonmaakmiddelen het regenwoud in Indonesië aantastte. Een gezond milieu in Nederland ging zo ten koste van het milieu in Indonesië. Dat kon niet de bedoeling zijn. Bovendien is de Groene Economie met name toegankelijk voor de *happy few* vanwege de hoge prijzen. Zo'n model is volgens hem niet langer houdbaar. 'Het is niet zo dat we het helemaal fout hebben gedaan. Integendeel, dit is het beste wat we konden bedenken. Maar nu is het de hoogste tijd om het beter te doen.'

MIJN IDEEËN VONDEN ZE TE COMPLEX

Pauli, lid van de Club van Rome, ontwikkelde eind jaren negentig zijn idee van de Blauwe Economie. Hij koos voor de kleur blauw omdat vanuit het heelal de aarde blauw is, en water en lucht op een zonnige dag blauw lijken. Natuurlijke ecosystemen dienen als inspiratiebron: door een cyclische productie worden uit afval zowel banen, voedsel als inkomen gecreëerd en wordt het gebruik van grondstoffen zoveel mogelijk vermeden. Een exemplarisch voorbeeld van Pauli is het hergebruik en daarmee waardevermeerdering van koffiedik. Een kopje koffie verbruikt slechts 0,2% van de totale gebruikte koffie. De rest gooien we weg, maar is daarmee niet waardeloos. Deze koffieprut vormt namelijk een uitstekende basis voor het kweken van champignons die je weer kunt verkopen. Wat dan overblijft is prima varkensvoer. En varkensmest bevat weer bacteriën voor biogas. Terwijl je dacht dat koffieprut nergens toe kan dienen, levert dit 'afval' voedsel, werk én energie op. Vele andere voorbeelden, zoals elektriciteit uit banaanschillen, papier van steen en bioplastic op basis van distels, zijn te lezen in Pauli's bestseller *De Blauwe Economie: 10 jaar 100 innovaties 100 miljoen banen*. Vóór de publicatie ervoer hij veel weerstand en onbegrip. 'Vertegenwoordigers van

de Belgische regering vonden me maar een aap. Mijn ideeën vonden ze te complex.' Vier jaar later en vele succesverhalen verder wordt hij door diezelfde mensen enthousiast verwelkomd. En niet alleen door hen, het Blauwe Economie-gedachtegoed kent nu een bloeiende internationale gemeenschap. 'In plaats van doemdenken en rampscenari's à la Al Gore, ben ik eindelijk iemand die zegt welke mogelijkheden we wél hebben.'

STEEDS MEER PROJECTEN MET EEN BLAUW BUSINESSMODEL

In Nederland ziet Pauli een voorzichtige maar een hoopgevende start met projecten met een blauw businessmodel. Restaurantketen La Place omarmt Pauli's paddenstoelenidee samen met het Green Recycled Organics (GRO) Holland. Op de koffieprut van La Place teelt GRO oesterzwammen die vervolgens in de bitterballen, omeletten en quiches van deze restaurantketen worden verwerkt. Hiermee wordt er bespaard op grondstoffen en energie. Bovendien helpen de lokale paddenstoelenkwekerijen samen met het Leger des Heils kansarmen weer terug naar de arbeidsmarkt. De Grondstoffenfabriek, een samenwerkingsverband tussen Nederlandse waterschappen, zegt met afvalwater goud in handen te hebben. Dit water bevat namelijk waardevolle grondstoffen voor het opwekken van energie, >>

WIE IS

GUNTER PAULI?

Pauli (1956) heeft gewoond op vier continenten waar hij tien bedrijven heeft opgezet, zoals het ecologische Ecover. In 1994 stichtte hij ZERI, dat is gelanceerd door de United Nations University in Tokio. Verder is Pauli vloeiend in zeven talen en staan er vijftien boeken op zijn naam die in ruim dertig talen zijn gepubliceerd.

gunterpauli.com

BLAUWE ECONOMIE

GUNTER PAULI

Duurzaamheidsgoeroe Pauli laat aan de hand van 100 voorbeelden zien hoe we door goed naar natuurlijke systemen te kijken, tot een duurzame manier van produceren en consumeren kunnen komen. Een inspiratiebron voor (aankomende) ondernemers en politici met verhalen en oplossingen die al in de praktijk zijn uitgetoet.

theblueeconomy.org

MENTALITEITS- VERANDERING IS CRUCIAAL

>> evenals fosfaat, stikstof, kalium en bouwstenen voor bio-plastics. De Grondstoffenfabriek verduurzaamt de afvalwaterketen door het winnen, verwerken en afzetten van grondstoffen uit afvalwater. Een mooie winst die bovendien voor kostenbesparing zorgt. Zo'n 450 stakeholders in de Haarlemmermeer hebben zich met SHARE Haarlemmermeer verenigd in hun ambitie voor een duurzame en winstgevende regio. Tijdens een kort bezoek vorig jaar inspireerde Pauli CEO's uit verschillende bedrijfstakken zoals de petrochemie, het vastgoed en de luchtvaart, overheidsambtenaren, academici en boeren tot een betere samenwerking en duurzame oplossingen. Er zijn al ruim honderd blauwe initiatieven. Eén daarvan is de waardevermeerdering van cateringafval. KLM gaat uit dit afval schone energie winnen door gebruik te maken van de nabijgelegen kassen. Dit levert bovendien lokale banen op. Pauli benadrukt dat de meerwaarde ontstaat wanneer goede ideeën en pragmatische oplossingen met elkaar worden verbonden door een betere samenwerking tussen consumenten, bedrijfsleven en overheid. Om dit te stimuleren werkt de Blauwe Economie volgens het *open source* principe: informatie over hoe je blauwe businessmodellen in de praktijk kunt brengen is vrij toegankelijk. Zijn credo is dat kennisdeling gedeelde verantwoordelijkheid creëert.

Wil de Blauwe Economie echt gemeengoed worden, dan is een mentaliteitsverandering cruciaal. We moeten van concurrentie naar samenwerking, meer risico's nemen, een circulair denkpatroon aannemen en meer doen met minder. En dat is een behoorlijke uitdaging. 'Zeker in Nederland zijn ze gek op haalbaarheidsstudies en pilotstudies zonder engagement. Jullie missen vaak nog daadkracht. Zeker Amsterdam filosofeert te veel in plaats van gewoon aan te pakken.' Pauli ziet voldoende mogelijkheden in Amsterdam op het gebied van energie, water, voeding en huisvesting. Hij adviseert partijen de dialoog aan te gaan, thema's out-of-the-box te analyseren - kijk hierbij naar de uitkomsten die de natuur biedt - en in plaats van naar één juist naar meerdere oplossingen te zoeken. Zo creëer je meerwaarde. Uiteraard roept de Blauwe Economische visie nog vele vragen op, als hoe breng je de *steady state* van de natuur in overeenstemming met de verwachte bevolkingsgroei en met de sterke menselijke drang kapitaal te vergaren en hoeveelheden te vermeerderen? Gaan de nieuwe blauwe toepassingen snel genoeg om acute problemen zoals de opwarming van de aarde een halt toe te roepen? Welke sturende rol heeft de overheid hier nog in? Pauli zegt ongeduldig: 'Het gaat erom dat je gewoon 'doet' en 'leert'. Dat vereist fantasie, maar ook wetenschap en lef. Amsterdam ga aan de slag!' En laat je inspireren door Pauli's held Nelson Mandela: '*It always seems impossible until it's done.*' ••

zeri.org

clubofrome.nl

gro-holland.com

grondstoffabriek.com

sharehaarlemmermeer.nl